

Retouradres: Postbus 19157, 2500 CD Den Haag

Aan
De voorzitter van de Rekeningencommissie

Cc
De voorzitter van de commissie Bestuur

Uw kenmerk

Ons kenmerk
RK/2016.17

Doorkiesnummer
070-3532048

E-mailadres
rekenkamer@denhaag.nl

Aantal bijlagen

Datum
12 oktober 2016

Onderwerp:
Reactie over opvolging raadsbesluit verbonden partijen

Geachte heer Wörsdörfer,

Tijdens de vergadering van de Rekeningencommissie op 28 september werd de vraag aan de rekenkamer gesteld in hoeverre de aanbevelingen uit het rapport van de Rekenkamer Den Haag in de herijkingrapportage van het college zijn verwerkt. Naar aanleiding van deze vraag berichten wij u hieronder per onderdeel over de opvolging van het geamendeerde raadsvoorstel dat de raad naar aanleiding van ons rapport "Moeite met afstand" op 11 februari 2016 heeft aangenomen.

Onderdeel 1) Om in de Verordening Financieel Beheer en Beleid op te nemen dat:

- a) Het college eenmaal in de vier jaar een Nota Verbonden Partijen aan de raad aanbiedt en dat de raad deze vaststelt.
- b) Het college iedere collegeperiode een herijking voor alle deelnemingen uitvoert en dat deze herijking ter kennisname wordt aangeboden aan de raad.
- c) Het college in een ontwerpbesluit tot oprichting van, of deelname in een verbonden partij minimaal opneemt:
 - i) de expliciete koppeling van het doel van de verbonden partij aan een gemeentelijk doel;
 - ii) de risico's en beheersmaatregelen, en de exit-mogelijkheden;
 - iii) het motief om deel te nemen aan de verbonden partijen en de taak niet zelf uit te voeren, uit te besteden of hiervoor subsidie te verlenen;
 - iv) de betrokkenheid en wijze van informatievoorziening aan de raad;
 - v) de herijking- of evaluatiemomenten.

Stand van zaken voor zover op 12 oktober 2016 bekend bij de rekenkamer

De verordening Financieel Beheer en Beleid is nog niet aangepast.

Onderdeel 2) Het college op te dragen om de informatievoorziening over de Verbonden partijen te verbeteren door:

- a) Het Expertise Centrum Verbonden partijen een actueel register met Verbonden partijen bij te laten houden, waarin naast de informatie uit artikel 15 lid 2 van het BBV ook de volgende informatie is opgenomen:
 - i) de expliciete koppeling aan gemeentelijke doelen en de mate van doelrealisatie;
 - ii) de risico's en beheersmaatregelen, en de exit-mogelijkheden;

- iii) het motief om deel te (blijven) nemen aan de verbonden partijen en de taak niet zelf uit te voeren, uit te besteden of hiervoor subsidie te verlenen;
 - iv) de betrokkenheid en wijze van informatievoorziening aan de raad;
 - v) de herijkings- of evaluatiemomenten.
- b) Ten behoeve van de paragraaf Verbonden partijen vanuit het register met Verbonden partijen een actuele lijst met verbonden partijen op te stellen, waarin de minimale BBV vereisten en de onderwerpen onder a. zijn opgenomen. En voorts te verwijzen naar de Nota Verbonden Partijen voor wat betreft de visie en beleidsvoornemens (BBV art. 15 a/b). NB Een ingevuld voorbeeld voor de verbonden partij InnovationQuarter is opgenomen in de bijlage bij dit voorstel.

Stand van zaken voor zover op 12 oktober 2016 bekend bij de rekenkamer

In de paragraaf verbonden partijen in de jaarstukken 2015 van 19 april 2016 is in de lijst met verbonden partijen nog niet de informatie uit dit onderdeel van het raadsbesluit opgenomen. Tevens heeft de raad nog geen nieuwe Nota Verbonden Partijen vastgesteld waarnaar in de paragraaf verbonden partijen, voor wat betreft de visie en beleidsvoornemens van de raad, verwezen zou kunnen worden. In hoeverre het Expertise Centrum Verbonden partijen inmiddels een actueel register bijhoudt waarin de opgesomde informatie is opgenomen heeft de rekenkamer niet kunnen beoordelen. De rekenkamer heeft zich bij het opstellen van deze brief uitsluitend gebaseerd op de stukken die door het college aan de raad zijn verzonden en geen aanvullende onderzoeks-werkzaamheden verricht.

Onderdeel 3) Het college op te dragen om voor de raad, op basis van het Beleidskader Verbonden Partijen, een kaderstellende Nota Verbonden Partijen op te stellen en daarin onder andere op te nemen:

- a) de te hanteren definities voor de informatie die onder aanbeveling 2.a wordt genoemd inclusief de definities uit het BBV;
- b) een afwegingskader die niet alleen de te maken keuzes schetst, maar ook de inhoudelijke afwegingen, gronden en criteria waarmee deze keuzes gemaakt kunnen worden.

Stand van zaken voor zover op 12 oktober 2016 bekend bij de rekenkamer

Het college heeft voor de raad nog geen nieuw Beleidskader Verbonden Partijen opgesteld. In het derde kwartaal van 2016 zou het college de Commissie Bestuur deze doen toekomen.¹

Onderdeel 3.1) Het college op te dragen de raad onverwijld te rapporteren over het antwoord van de commissie BBV op de geformuleerde vraag hieromtrent (zie RIS 291580) en daarbij gemotiveerd al dan niet een wijzigingsvoorstel op de nota Verbonden Partijen voor te leggen aan de raad.

Stand van zaken voor zover op 12 oktober 2016 bekend bij de rekenkamer

Het is onbekend in hoeverre deze vraag aan de commissie BBV is voorgelegd en of de commissie hier reeds antwoord op heeft gegeven. In de werkbespreking van de Rekeningencommissie op 28 september jl. over het vernieuwde BBV merkt de plv. directeur van de GAD en tevens voorzitter van de commissie BBV op dat er veel te doen is over wat nu precies wel of niet een verbonden partij is en dat de definitie van verbonden partijen nog scherper neergezet zal worden.²

¹ RIS 290880 Besluitenlijst van de commissie Bestuur van 28 januari 2016

² Werkbespreking Rekeningencommissie, 28 september 2016, https://channel.royalcast.com/denhaag/#!/denhaagp/20160928_4, vanaf 0h36

Onderdeel 4) Het college op te dragen om op korte termijn de uitgangspunten van goed bestuur bij verbonden partijen te hanteren en om:

- a) de vermenging van opdrachtgeversrollen en eigenaarsrollen van bestuurders en ambtenaren in verbonden partijen te beëindigen;**
- b) bij de rol van ambtenaren als bestuurder in verbonden partijen in principe “nee” te hanteren, waarbij het college de raad in de gelegenheid stelt om haar wensen en bedenkingen te uiten ten aanzien van voorgenomen uitzonderingen;**
- c) de rollen van ambtenaren als toezichthouder in verbonden partijen te beëindigen;**
- d) bij verbonden partijen te pleiten de bevoegdheden van bestuurders waar nodig te begrenzen en er bij hen op aan te dringen waar bevoegdheden ook buiten de verbonden partijen relevant zijn deze bevoegdheden en de beperkingen daarin ook in de Kamer van Koophandel op te nemen;**
- e) de raad vervolgens te informeren over de uitkomsten van punten a, b, c en d.**

Stand van zaken voor zover op 12 oktober 2016 bekend bij de rekenkamer

Ten aanzien van onderdeel 4e) gaf het college in de bestuurlijke reactie op ons rapport “Moeite met afstand” aan de raad bij de herijking te willen informeren over de uitkomsten van de aanbeveling.³ Naar aanleiding van een vraag van de commissie Bestuur over de gewijzigde governancestructuur van Vroondaal én het uitkomen van de herijkingsrapportage op 29 juni jl. hebben wij de commissie Bestuur vervolgens op 5 juli geïnformeerd over onder andere de opvolging van onderdeel 4 uit het raadsbesluit.⁴

Reactie rekenkamer d.d. 5 juli 2016

- 4a. In de eerste rapportage van de jaarlijkse herijking van de Haagse verbonden partijen gaat het college niet expliciet in op het scheiden van de opdrachtgevers- en eigenaarsrollen. Zo constateerde de rekenkamer in haar gevalsstudies dat naast Vroondaal ook bij het Inkoopbureau H-10, InnovationQuarter en Wigo4it sprake was van vermenging van de opdrachtgevers- en eigenaarsrollen. In de eerste rapportage van de jaarlijkse herijking geeft het college alleen aan dat de governance van deze verbonden partijen aan het gemeentelijk beleid voldoet.
- 4b. Het college geeft ten dele een onderbouwing voor het vervullen van de bestuurdersrol in verbonden partijen door ambtenaren. In zijn bestuurlijke reactie op het rapport van de rekenkamer gaf het college aan dat bij periodieke herijkingen expliciet wordt onderbouwd waarom bij de invulling van de directie of bestuurderspositie bij de verbonden partij in kwestie voor een ambtenaar is gekozen. Het college wilde voor de verbonden partijen Wateringseveld, Vroondaal en Wigo4it de situatie handhaven dat ambtenaren de rol van de bestuurder vervullen. Bij de overige verbonden partijen zou de ambtelijke betrokkenheid worden afgebouwd.⁵ De eerste rapportage van de jaarlijkse herijking geeft geen nadere onderbouwing voor het handhaven van ambtenaren in de verbonden partijen Wateringseveld, Vroondaal en Wigo4it. In de rapportage is niet per verbonden partij opgenomen of de rol van ambtenaren in de rol van bestuurder voor de andere verbonden partijen is afgebouwd. Wel geeft het college de uitzonderingen aan waarvoor dat (op korte termijn) niet het geval is (Birgit, Stichting Werkbij, Stadsherstel en The Hague Train Holdings).

³ RIS 289196 Moeite met afstand - Bestuurlijk rapport, Rekenkamer Den Haag, januari 2016, pag. 27

⁴ RIS 294694 Reactie op gewijzigde governancestructuur Vroondaal en herijkingsrapportage verbonden partijen, Rekenkamer Den Haag, 5 juli 2016, pag. 3 en 4

⁵ RIS 289196 Moeite met afstand - Bestuurlijk rapport, Rekenkamer Den Haag, januari 2016, pag. 25

- 4c. In de herijkingsrapportage is onderbouwd hoe het staat met het beëindigen van de rollen van ambtenaren als toezichthouder in verbonden partijen (Vroondaal en Winkelpanden Den Haag). Voor Vroondaal wordt verwezen naar de gewijzigde governancestructuur. Bij de verbonden partij Winkelpanden Den Haag is opgenomen dat deze wordt geliquideerd en dat tot die tijd de zitting van ambtenaren in de Raad van Commissarissen wordt gehandhaafd.
- 4d. Ten aanzien van het begrenzen van bevoegdheden van bestuurders in verbonden partijen en het opnemen van deze beperkingen in het handelsregister van de Kamer van Koophandel geven de herijkingsrapportage en begeleidende brief geen nadere informatie.

Na onze brief van 5 juli jl. heeft het college met betrekking tot dit onderdeel verder geen nieuwe informatie aan de raad verstrekt.

Onderdeel 5) Het presidium te vragen om na te gaan of er voldoende waarborgen zijn dat de besluiten van de raad conform de verordeningen van de raad worden genomen en dat bij aanpassingen in verordeningen alle aanpassingen zichtbaar zijn gemaakt en toegelicht.

Stand van zaken voor zover op 12 oktober 2016 bekend bij de rekenkamer

Bij de rekenkamer is alleen bekend dat de het presidium in de commissie bestuur van 27 januari 2016 het volgende heeft toegezegd:

De noodzaak tot zichtbaar maken van alle aanpassingen bij wijzigingen van verordeningen te onderschrijven. Het presidium zal met het college overleggen hoe dit in de toekomst nog beter is te waarborgen, met als uitgangspunt dat het ten principale aan het college is de kwaliteit van de eigen stukken te waarborgen.⁶

Wij hopen u met het voorgaande voldoende antwoord te geven op de vraag van de commissie en zijn graag bereid dit nader toe te lichten. Zoals wij ook in onze brief aan de commissie Bestuur hebben aangegeven volgen wij met belangstelling hoe de punten uit het raadsbesluit worden opgevolgd. Indien relevant zullen wij u hier te zijner tijd weer over berichten.

Met vriendelijke groet,

Watze de Boer
voorzitter

⁶ RIS290880 Besluitenlijst van de commissie Bestuur van 28 januari 2016